

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประวัติศาสตร์ ม. 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้มาตรฐานเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมาย
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- ใช้แนวคิด Backward Design ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
- ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี
- แบ่งแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง สะดวกในการใช้
- มีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
- นำไปพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สารานุกรม

216-220 ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 FAX 02 225 6556 • 02 225 6557
email: info@wpp.co.th

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประวัติศาสตร์ ม. 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ คัดแปลง และเผยแพร่

ส่วนใดส่วนหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

ผู้เรียบเรียง

สุเทพ จิตรชื่น

บุญรัตน์ รอดตา

มนัสวี ญัฐฐาพิสุทธิ

บรรณาธิการ

สุระ คามาพงษ์ และคณะ

ISBN 978-974-18-5897-2

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเริงชัย จงพิพัฒน์สุข กรรมการผู้จัดการ

สื่อการเรียนรู้ ระดับ ม. ต้น-ม. ปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

● หนังสือเรียน (ศร. อนุญาต) ● แบบฝึกหัด ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผ่นฯ (CD)

ระดับ ม. ต้น

หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) พระพุทธศาสนา ม. 1-3 สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) หน้าที่พลเมืองฯ ม. 1-3 พิชญ เพชรพัชรกุล และคณะ
หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) เศรษฐศาสตร์ ม. 1-3 พิชญ เพชรพัชรกุล และคณะ
หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) ประวัติศาสตร์ ม. 1-3 สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) ภูมิศาสตร์ ม. 1-3 สุเทพ จิตรชื่น และคณะ

ระดับ ม. ปลาย

หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) พระพุทธศาสนา 1 ม. 4-6 สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) พระพุทธศาสนา 2 ม. 4-6 สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) พระพุทธศาสนา 3 ม. 4-6 สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) ประวัติศาสตร์ 1 ม. 4-6 สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) ประวัติศาสตร์ 2 ม. 4-6 สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) ประวัติศาสตร์ 3 ม. 4-6 สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) สังคมศึกษาฯ 1 ม. 4-6 พิชญ เพชรพัชรกุล และคณะ
หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) สังคมศึกษาฯ 2 ม. 4-6 พิชญ เพชรพัชรกุล และคณะ
หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) สังคมศึกษาฯ 3 ม. 4-6 สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
หนังสือเรียน●แบบฝึกหัด●ฉบับสมบูรณ์แบบ●แผ่นฯ (CD) สังคมศึกษาฯ 4 ม. 4-6 พิชญ เพชรพัชรกุล และคณะ

คำนำ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ม. 1 เป็นสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด **Backward Design** ที่เน้น **ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered)** ตามหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม บทบาทของครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การจัดทำคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ม. 1 ได้จัดทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ภายในเล่มได้นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ ทำให้ทราบผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทันที

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้แนะนำเนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ สัญลักษณ์ ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีกับสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ และโครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในแบบฝึกทักษะ และหนังสือเรียน แบ่งเป็นแผนย่อยรายชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน มีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู ประกอบด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครู ซึ่งบันทึกลงในแผ่นซีดี (CD) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ม. 1 เล่มนี้ได้ออกแบบการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้	1
✧ แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้	2
✧ สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้	5
✧ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design	6
✧ เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการเรียนรู้-การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์.....	18
✧ ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีกับสาระในหน่วยการเรียนรู้ใน หน่วยการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ม.1.....	21
✧ โครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้	24
ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้.....	25
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เวลา ศักราช และวิธีการทางประวัติศาสตร์.....	26
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	26
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1.....	27
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เวลา ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ และศักราช.....	30
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักฐานและวิธีการทางประวัติศาสตร์	34
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย	38
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	38
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	39
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย	42
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 แหล่งโบราณคดีในประเทศไทย	46
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 รัฐโบราณในดินแดนไทย	49
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	49
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	50
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 แคว้นตามพรลิงค์และอาณาจักรศรีวิชัย	53
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 อาณาจักรทวารวดี	56
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 แคว้นละโว้และแคว้นหริภุญชัย	59

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 รัฐไทยในดินแดนไทย	63
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	63
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	64
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 แคว้นโยนกเชียงแสน แคว้นหริภุญชรเจินยาง และแคว้นพะเยา.....	68
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 อาณาจักรล้านนา	72
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 อาณาจักรสุโขทัย แคว้นสุพรรณภูมิ และอาณาจักรอยุธยา	75
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย	78
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	78
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	79
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 การเมืองการปกครองสมัยสุโขทัย	82
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและเศรษฐกิจสมัยสุโขทัย	85
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 สังคม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย	89
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	93
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	93
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	94
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 ลักษณะทางภูมิศาสตร์และอารยธรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้....	98
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 อิทธิพลของอินเดีย จีน และชาติตะวันตกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	101
เฉียงใต้	101
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปัจจุบัน	104
 ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู	108
ตอนที่ 3.1 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้	109
ตอนที่ 3.2 โครงงานและแฟ้มสะสมผลงาน	112
ตอนที่ 3.3 ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้และรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง	117
ตอนที่ 3.4 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้	119
ตอนที่ 3.5 แบบทดสอบปลายภาค/ปลายปี	137
ตอนที่ 3.6 ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมิน	157